

Geen Clio, maar wat dan?

Nieuwe uitdaging in de onkruidbestrijding in maïs

Door het uitblijven van een herregistratie van Clio en het toenemende probleem van gladvingergras zal de onkruidbestrijding in maïs volgend jaar flink veranderen. Dit jaar mag de volop aanwezige Clio nog worden opgebruikt, maar is er ook de vraag: geen Clio, maar wat dan? Een vooruitblik op onkruidbestrijding zonder Clio.

In de opslagruimten bij veel bedrijven staat dit jaar nog volop Clio, vorig jaar ingekocht om dit jaar nog op de gewone manier gladvingergras te bestrijden. Het zal de verkoopstatistieken van vorig jaar nog enigszins vertekenen, want volgens de insiders staat er zeker voor een areaal van 70.000 tot 100.000 hectare in de kast. Bij een gebruik van 0,15 liter per hectare betekent dat 10.000 tot 15.000 liter. Die voorraad werd ingekocht omdat Clio zekerheid geeft. Toevoegen aan de mix betekent gegarandeerd bijna gladvingergrasvrij. Daarmee is het bij veel loonwerkers in gebieden met gladvingergras een vaste waarde geworden in de tankmix. Nu de toelating niet is verlengd, mag het middel niet meer worden verkocht. Wel loopt de opgebruiktermijn tot eind van dit jaar, wat het mogelijk maakt om dit jaar het middel nog legaal te gebruiken.

De vraag die veel adviseurs nu bezig houdt, is: hoe verder? Wat moet je doen als je niet de gelukkige bezitter bent van een voorraadjie Clio en helemaal: hoe moet het volgend jaar? Uiteindelijk zijn de vier experts van de belangrijkste leveranciers van middelen voor de onkruidbestrijding in de maïsteelt het daar redelijk over eens. Allemaal benadrukken ze dat het moeilijk zal worden en vooral veel betekent voor de planning. Want zoals Guus Bergmans van Clio-leverancier Basf vaststelt: "Zo eenvoudig als het was, wordt het niet meer. Een goede aanpak van gladvingergras zal straks om een gerichte strategie vragen."

Vroeg spuiten

Het grote probleem dat volgend jaar gaat spelen, is het ontbreken van mogelijkheden om gladvingergras te bestrijden

als deze het kiemstadium voorbij is. Waar Clio ook de grotere plantjes aanpakt, zijn de nieuwe mixen die als alternatief moeten komen alleen in de kiemfase werkzaam. Denk daarbij aan combinaties van Calaris, Callisto en Laudis met een bodemherbicide als Akris, Frontier Optima of Gardo Gold, waarbij ergens in de mix in elk geval ook terbuthylazine aanwezig moet zijn. Omdat deze combinaties gladvingergras alleen in het kiemstadium aanpakken, is het belangrijk om vroeg te spuiten en hogere doseringen te gebruiken. Het betekent dat de bespuiting volgens onder meer Sjors Leermakers van Bayer al in het twee- tot driebladstadium van de maïs moet plaatsvinden. "Op probleempercelen is het gebruik van bijvoorbeeld de volle dosering van 2,25 liter Laudis per hectare met Akris de enige manier om een goede bestrijding te krijgen."

Een aanpak die wordt gesteund door André ten Heggeler van Syngenta. "Een bestrijding werkt alleen als je er bent als het eerste blaadje van het gladvingergras net uit de grond komt. Dan kan een mix met Calaris of Callisto met Gardo Gold een goede aanpak zijn, maar het luistert zeer nauw. Wij verwachten daarom dat je op percelen met een zware aantasting niet meer ontkomt aan een dubbele bespuiting, met voor opkomst een bodemherbicide en dan later nog een na-opkomstbespuiting met een lichte dosering. Dan kun je ook wat extra doen richting haagwinde."

Planningperikelen

De noodzaak om precies op het juiste moment te spuiten in combinatie met de drukte die dan bij veel loonspuiters heerst, maakt dat alle adviseurs ook nadrukkelijk spreken over de noodzaak om over te gaan tot een voor-opkomstbespuiting, vooral omdat spuiten tussen het twee- en vierbladstadium vaak samenvalt met de oogst van de eerste snede. Het is dus de tijd dat zowel veehouders als loonwerkers de focus vaak op het gras hebben. Door op een deel van het areaal een voor-opkomstbespuiting te doen, is de druk flink te verminderen, stelt Guus Bergmans van Basf. "Door een voor-opkomstbespuiting creëer je rust en ruimte in je planning. Door een deel voor opkomst te spuiten, kun je gemakkelijker op de rest van de percelen tijdig je rondje maken. Wel weet je zeker dat je op de percelen met een voor-opkomstbespuiting nog een keer terug moet, maar dit kan met een aangepaste mix. Dat komt dan echter achter de andere percelen aan. Voordeel is ook dat je bij die na-opkomstbespuiting juist de haagwinde goed kunt aanpakken", vertelt Bergmans. Een nadeel dat blijft spelen, is de kans op mislukken van de voor-opkomstbespuiting door droogte of juist overvloedige neerslag.

Het andere nadeel dat blijft kleven aan de dubbele toepassing zijn de extra kosten. Al jaren blijkt het moeilijk om ondanks de bewezen voordelen een dubbele bespuiting

Aanpak gladvingergras

Guus Bermans, Basf

"Onze nieuwe advies voor de aanpak van gladvingergras is een voor-opkomstbespuiting met Wing P. Dit is een nieuwe toegelaten bodemherbicide dat door de combinatie van Stomp en Frontier een perfecte werking heeft, ook op gladvingergras. Met een tweede bespuiting met een mix met in elk geval een beetje Frontier en wat contactherbiciden plus een nicosulfuron ruim je dan heel veel op. Wil je het in één keer, dan moet je in elk geval zorgen voor nog wat terbuthylazine in de mix."

André ten Heggeler, Syngenta

"Wie op tijd weet te spuiten, kan gladvingergras na opkomst aanpakken, maar dan moet je echt in het twee- tot driebladstadium van de maïs spuiten. In plaats van Clio toevoegen, moet je dan 0,5 liter extra Calaris geven - dus totaal 1,5 liter per hectare - omdat een voldoende hoge dosering van een triketone nodig is. Kom je in het zes- tot achtbladstadium, dan raak je het gladvingergras niet meer kwijt. Daarvoor ben je dan te laat. Beter is om zeker op percelen met een zware besmetting te kiezen voor een voor-opkomstbespuiting met een mix van bijvoorbeeld Gardo Gold of Frontier of Dual Gold, gevolgd door een na-opkomstbespuiting met Calaris of Callisto."

Sjors Leermakers, Bayer

"Om in één keer het gladvingergras te bestrijden, zul je heel vroeg moeten spuiten. Gladvingergras kiemt snel als het warmer wordt, dus dan moet je erbij zijn. Een goede mix bevat dan in elk geval 2,25 liter Laudis met 2,0 liter Akris. Belangrijk is dat er voldoende terbuthylazine aanwezig is. We denken met Laudis en Akris toegepast in het twee- tot driebladstadium de beste papieren te hebben tegen gladvingergras. Deze combinatie is ook nog eens heel selectief voor de maïs. Lukt het niet om op tijd te zijn, dan zul je naar een voor-opkomstaanpak moeten, maar die is onder droge omstandigheden minder bedrijfszeker."

Oprukkende maïsstengelboorder

De afgelopen twee jaar is in Zuid-Limburg de maïsstengelboorder op verschillende percelen aangetroffen. Niet zozeer gevaarlijk in deze verschijningsvorm, maar wel door de rups die uit de eitjes groeit. Deze vreet gangen in de maïsplant en de kolf. Legering en slecht ontwikkelde kolven met grote kans op schimmelvorming zijn het gevolg.

De afgelopen jaren is in het gebied in Limburg op verschillende percelen dan ook gespoten tegen deze parasiet. In verschillende vallen in dit gebied werden vanaf begin juli zes tot tien motjes per week gevonden. Op dat moment moet dan een bespuiting worden uitgevoerd om de mot te bestrijden. In Nederland zijn daarvoor twee middelen toegelaten: Gladiator van Dow en Coragen van DuPont. Beide middelen moeten begin juli worden gespoten met voldoende water om een goede bladbedekking te krijgen. Waar gespoten moet worden, kan dit vaak worden gecombineerd met een bespuiting tegen afrijpingsziekten in de maïs. Daarvoor zijn nu Retengo en Quilt XL op de markt.

De twee verschijningsvormen van de maïsstengelboorder. Het motje vliegt in de zomer en legt de eitjes in de stengel. De rups die zich daarna ontwikkelt veroorzaakt de echte schade.

geaccepteerd te krijgen; niet alleen voor opkomst, ook bij een noodzakelijke tweede bespuiting om haagwinde aan te pakken. Alleen wanneer bedrijven er veel aandacht aan besteden, lijkt dit te lukken, waarbij ook het weer een handje moet helpen.

Opbrengstverliezen

De kans is groot dat het daarom ook volgend jaar mis zal gaan, verwacht André ten Heggeler van Syngenta. "Volgend jaar verwacht ik zeker brokken bij de aanpak van gladvingergras. Door schande en vooral schade zal dit besef gaan doordringen, maar dan heb je eerst een jaar dat je niet schoonbent, met alle opbrengstverliezen van dien", aldus Ten Heggeler. Hij adviseert bedrijven die weten dat ze echte gladvingergraspercelen hebben komend jaar al wat te proberen. "Nu kun je kijken en klanten laten zien hoe je dit met een alternatieve aanpak toch kunt aanpakken."

Een extra stimulans daarvoor kan wellicht zijn dat deze aanpak ook een hogere opbrengst kan geven. Doordat in de maïs nog maar met een kleine dosering wordt gespoten, is de kans op groeiremming kleiner. Een proef van Agrotechnics op PPO Vredepeel met het nieuwe bodemherbicide Wing P laat dat ook zien. In een proef gaf het perceel met de dubbele bespuiting een ton hogere opbrengst per hectare dan een perceel dat met maar één bespuiting in een hogere dosering onkruidvrij werd gehouden. Het is een beeld dat ook in het verleden bij proeven met bodemherbiciden als Merlin al te

Adviezen algemeen

Guus Bergmans, Basf

"Dit jaar verwachten we weinig verandering in de basismix. Waarschijnlijk zal de aanwezige Clio wat gericht worden ingezet, door iets lagere doseringen of alleen op percelen waar het echt nodig is, maar daarmee is er voldoende om alle probleempercelen aan te pakken. Wie een alternatief wil gebruiken, adviseren wij om Wing P in te zetten. Dat kan in een voor-opkomstbespuiting, maar ook in de mix na opkomst. Voor opkomst pakt het alles aan. Gebruik je het na opkomst als vervanger van Frontier, dan moet je wel een mix hebben met een middel dat terbuthylazine bevat."

André ten Heggeler, Syngenta

"Wij verwachten dat voor opkomst 2,0 liter Gardo Gold per hectare of 0,9 liter Dual Gold per hectare een grotere rol gaat spelen. Met daarna een mix met Calaris of Callisto in combinatie met bijvoorbeeld Milagro en een beetje bodemherbide en wat Kart of Peak pak je dan alles aan. Dan weet je ook zeker dat je de haagwinde te pakken hebt."

Sjors Leermakers, Bayer

"Een onkruid om in de gaten te houden, is de stekelige hanepoot. Deze ontsnapt in een aantal standaardmixen, doordat dit onkruid niet gevoelig is voor die middelen. In onze proeven zien we dat een mix met Laudis wel goed werkt. Kom je dit onkruid tegen, dan kan dit een oplossing zijn. Het gebruik van Laudis in combinatie met Akris lijkt in een aantal proeven wat sterker te werken tegen aardappelopslag, vooral omdat je in deze mix ook gebruik maakt van de olieoplossing in de formulering van Laudis. Opbrengstproeven in Duitsland laten overigens ook zien dat een volle dosering Laudis absoluut veilig is en geen gewasschade geeft. Door de snelle doding van het onkruid is er soms zelf een opbrengstverhogend effect te zien."

Wim Boudeling, Dow AgroScience

"Komend jaar zien we weinig wijzigingen. Kart zal zijn positie behouden als toevoeging om de mix helemaal af te maken. Het probleem blijft de haagwinde en op sommige percelen aardappelopslag. Voor beide geldt feitelijk dat je het beste voor een gedeelde bespuiting kunt kiezen, met 0,7 liter in de eerste mix en daarna 0,5 liter in de tweede. Zowel voor haagwinde als voor aardappelopslag haal je daarmee het beste resultaat."

Afrijpingsziekten

Sinds twee jaar bestaat de mogelijkheid om een bestrijding tegen afrijpingsziekten bij maïs uit te voeren. Daarvoor zijn nu Retengo Plus van Basf en Quilt Xcel van Syngenta op de markt. Beide middelen moeten in de loop van juli worden gespoten. De afgelopen twee jaar waren er echter relatief weinig schimmelziekten die tot een aantasting van de gewassen leidden. Het gevolg is dat op de percelen die zijn behandeld de meeropbrengst beperkt is gebleven. Toch waren er duidelijk positieve effecten te zien, stelt André ten Heggeler van Quilt Xcel-leverancier Syngenta. "De behandelde percelen bleven duidelijk vitaler, wat zich uit in een groener gewas en een hogere opbrengst. Ook was er minder sprake van legering en fusarium in het gewas. Daarmee pak je ook in zo'n jaar een behoorlijk deel terug van de verzekeringspremie die het feitelijk is. Pas als je echt een jaar hebt met veel bladvlekkenziekte ga je het effect nog veel meer zien door de goede schimmelbestrijding." Vergelijkbaar zijn de ervaringen van Basf met Retengo Plus, stelt

Guus Bergmans. "We zien een duidelijk groener gewas. Niet zozeer doordat de werkzame stof een ziekte bestrijdt, maar vooral door de plantstimulerende stof in het middel. Dat voorkomt stress van de plant door bijvoorbeeld droogte, ziektes of een tekort aan voedingsstoffen. Resultaat is dat de plant langer groen blijft, daardoor beter presteert, maar ook mooier in de kuil komt. Een groen, verser gewas is nu eenmaal gemakkelijker aan te rijden. In proeven zien we ook een duidelijk positief effect in combinatie met meststoffen die verschillende voor het vee belangrijke sporenelementen bevatten. Juist door die combinatie zie je het gewas gezonder blijven."

Op deze foto is na een nachtvorst goed het effect van een bespuiting tegen afrijpingsziekte te zien. Het behandelde gewas is veel vitaler en blijft daardoor groener.

zien was. Nu er extra aandacht is voor de opbrengsten van maïs (en ook gras) zou dat de dubbele bespuiting een duw in de rug kunnen geven, zodat het beste alternatief om het wegvallen van Clio te ondervangen ook werkelijk een kans krijgt.

TEKST EN FOTO'S: Toon van der Stok
ILLUSTRATIE: Cumela Communicatie

Nieuwe middelen

Sinds vorig jaar mei zijn twee nieuwe middelen toegelaten in de maïsteelt. Vorig jaar kreeg Basf al een toelating voor Wing P. Dit is een combinatie van twee bekende werkzame stoffen in Stomp en Frontier. Het middel mag één keer per seizoen worden gebruikt en is in de basis een middel met een sterke duurwerking over de bodem. Belangrijk is dat bij toediening de grond voldoende fijn en vochtig is. Het middel vormt namelijk een filmlaagje over de bodem, maar heeft daarvoor wel vocht nodig. Is dat er en zijn er niet te grote kluiten, dan kan dit een mooie basis voor de onkruidbestrijding voor opkomst zijn. De combinatie is vooral sterk op breedbladige onkruiden en grassen. De dosering is dan 4,0 liter per hectare. In de na-opkomstbespuiting mag het middel ook worden gebruikt, dan in combinatie met een triketone en nog een contactherbicide als Kart. Per seizoen is maximaal één bespuiting per perceel mogelijk. Bij gebruik voor opkomst mag het dus niet nog een keer in de tweede bespuiting worden toegevoegd.

De tweede nieuwkomer is de afgelopen maand toegelaten Capreno van Bayer. Het bevat tembotrione (bekend uit de Laudis) en thiencarbazon, afgekort als TCM. Tembotrione, de werkzame stof uit Laudis, is een triketone die de fotosynthese stilzet. Thiencarbazon behoort tot de groep van ALS-remmers. Dit zijn enzymremmers die na enkele dagen de groei stoppen. Bij enkelvoudig gebruik begint de plant daarna langzaam af te sterven. De thiencarbazon in het middel heeft ook een bodemwerking, waardoor deze de combinatie met een bodemherbicide versterkt. Het middel is sterk tegen zwaluwtong, kamille en breedbladige onkruiden. Tegen wortel onkruiden als haagwinde heeft Capreno in combinatie met middelen als Kart een beter effect. De middelen versterken elkaar als het ware. In de mix is 0,2 tot 0,29 liter Capreno een alternatief voor Laudis, Calaris of Callisto. Net als bij die middelen moet daar dan nog wel een beetje Samson of Milagro bij om een goede werking tegen straatgras of naalbaar te krijgen, en Akris of Gardo Gold is noodzakelijk om een goede bodemwerking te krijgen. Wanneer ook haagwinde een probleem is, kan nog bijvoorbeeld Kart of Peak worden toegevoegd.